

Kníže Alois II. z Liechtensteinu – 225. výročí narození

Dne 25. května 2021 si připomínáme 225. výročí narození knížete Aloise I. z Liechtensteinu, pokračovatele budování Lednicko-valtického areálu. V době jeho vlády byl novogoticky přestavěn lednický zámek a v jeho sousedství byl vybudován rozsáhlý skleník, považovaný za jeden z divů techniky. Kníže Alois I. dal Lichtenštejnsku první ústavu a provedl řadu hospodářských reforem.

Kníže **Alois II. Josef** (25. 5. 1796 Vídeň – 12. 11. 1858 Lednice) byl nejstarším synem polního maršála knížete Jana I. z Liechtensteinu. Získal vynikající vzdělání, které uplatnil při správě a modernizaci svěřeného majetku. Nejprve se o jeho výchovu staral francouzský kněz Abbé Werner a poté řada předních odborníků. Byli mezi nimi např. profesor zemědělství na vídeňské univerzitě ekonom Leopold Trautmann (1766-1825) a historik a filozof Friedrich von Schlegel (1772-1829).

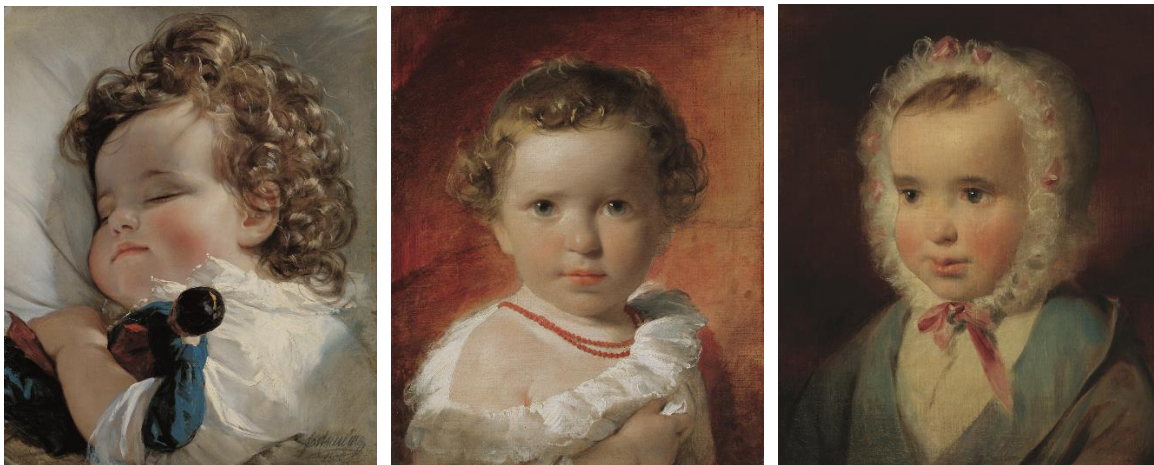
Kníže Alois II. z Liechtensteinu (1858, Friedrich Schicher)

Když mu bylo 22 let, vydal se na cestu do Itálie, kde navštěvoval galerie, kostely a muzea. Jako přírodní kuriozitu také navštívil sopky Etnu a Vesuv a ostrov Malta. Po osmi měsících se vydal přes Švýcarsko na cestu domů, do Lednice a cestou se jako první člen knížecí rodiny zastavil v Lichtenštejnsku (1818). O dva roky později (1820) navštívil Anglii a Skotsko, které ho doslova okouzly.

Dne 8. srpna 1831 se kníže Alois II. Josef oženil s **Františkou rozenou hraběnkou Kinskou z Wchinitz a Tetova** (8. 8. 1813 – 5. 2. 1881). Svatba se symbolicky konala v den narozenin nevěsty. S kněžnou Františkou měl Jan I. osm dcer a dva syny, v roce 1856 slavili na Lednici svojí stříbrnou svatbu. Kněžna si velmi oblíbila zámek Lednice, který její manžel přestavěl novogoticky. Její zbožnost připomíná soukromá kaple v její ložnici.

Jejich v pořadí pátá dcera **Ida Maria Lamberta Theresia Franziska de Paula** (17.09.1839 Lednice - 4.8.1921 Libějovice) se v roce 1857 provdala za **Adolfa Josefa knížete ze Schwarzenbergu** (1832 - 1914), se kterým pak 4.6.1907 oslavila jedinou zlatou svatbu na Hluboké. Jejich synové Jan II. (1840-1929) a František I. (1853-1938) byli bezdětní a vedení rodu v roce 1938 přešlo na vedlejší linii rodu z Velkých Losin.

V roce 1837 byl kníže Alois II. vyslán na diplomatickou misi do Anglie při příležitosti korunovace královny Viktorie, podobně jako hrabě František Arnošt Harrach nebo kníže Jan Adolf II. ze Schwarzenbergu. Zde se seznámil s anglickou politikou, hospodářstvím a architekturou. – Toto vše ovlivnilo (podobně jako u Schwarzenbergů a Harrachů) jeho další plány při rozvoji panství a přestavbách některých zámků. O rok později se zúčastnil poslední korunovace českého krále – rakouského císaře Ferdinanda V.

Kníže Alois II. s kněžnou Františkou dali malířem Friedrichem von Amerlingem vymalovat portréty řady svých dětí, které se dochovaly dodnes a přibližují nám dětství malých princezen (např. princezen Marie Františky, Karolíny a Sofie).

Po smrti svého otce 20. 4. 1836 se ujal vedení rodu a správy majetku. Dne 1. srpna 1842 uzavřeli panující kníže lichtenštejnského domu a jeho sedm tzv. agnátů (pokrevní příbuzní v mužské linii) novou rodinnou smlouvu. Podle ní je materiální podmínkou nabytí Knížectví lichtenštejnského dostatečné hmotné zajištění knížete a podle císařského výnosu z 23. 1. 1719 uznává se majetek knížectví za dostatečný jen ve spojení s ostatním majetkem rodu v habsburské monarchii. V revolučním roce 1848 kníže Jan I. dal Lichtenštejnsku první ústavu. V roce 1852 knížectví uzavřelo celní dohodu s Rakouskem, která umožnila rozvoj zdejšího textilního průmyslu.

Kníže Alois II. Josef byl ve své době známým hospodářským reformátorem, pokračujícím ve stopách svého otce a dědečka. Věnoval se správě panství, kde mimo jiné reformoval jejich administrativu. Velmi se zajímal o zemědělství a zasloužil se o vybudování první zemědělské školy v habsburské monarchii. Noví absolventi škol a snáze dostupné informace o nových zemědělských metodách v Evropě se zasloužily o nebývalý rozvoj hospodářství, inovace a reformy v Rakousku. V letech 1849-1858 předsedal Vídeňské zemědělské společnosti.

Kníže byl natolik zainteresován v reformách, že přijal členství v 74 vědeckých, technických a charitativních spolcích. Známa byla jeho štědrost, kdy každoročně finančně podporoval mnoho charitativních institucí a spolků.

Podle instrukcí knížete Aloise II. byl v letech 1836-1847 ve stylu druhého rokoka přestavěn barokní vídeňský majorátní palác, pod vedením anglického architekta Petera Huberta Desvignese. Pod dojmem staveb anglické šlechty a královského zámku Windsor se rozhodl v letech 1845-1858 novogoticky přestavět zámek Lednice. Původně plány přestavby zámku a novostavby skleníku připravil architekt Desvignes, ale nakonec byly postaveny podle plánů Georga Wingelmüllera. Tento architekt kladl důraz na pohodlné obývání zámku, před umělou pravidelností místností nebo budov. Jeho přístup dával prostor i pro případné budoucí rozšiřování zámku.

Novogotická přestavba dala lednickému zámku jeho současnou podobu

V roce 1846 kníže vyslal architekta Wingelmüllera do Anglie a Skotska, aby tam studoval architekturu anglických hradů. Zpátky se vrátil s řadou skic staveb a interiérů, ukázkami kování a dalšími zařizovacími předměty, které byly využity při přestavbě lednického zámku. Podobný sběr vzorů z Anglie známe i z novostavby zámku Hrádek u Nechanic nebo z přestavby zámku Hluboká. Bohužel architekt Wingelmüller pracoval na projektech přestavby s velkým vypětím a zemřel mlád ve věku 38 let. Přestavba zámku byla dokončena 5. října 1858 vysvěcením kostela. V této podobě se lednický zámek zachoval dodnes.

Podle Wingemillerových plánů se stavělo i v okolí zámku Lednice. Krátce po jeho smrti byla postavena trojboká kaple sv. Huberta v tzv. Bořím lese, na okraji parku byla vybudována neogotická budova fary a knížecí kanceláře. V roce 1844 nechal kníže postavit kostel v Acs, v roce 1857 školu a kostel v Adamově pro dělníky v místních lichtenštejnských železárnách a mohli bychom vyjmenovat řadu dalších staveb.

Vytápěný skleníků v sousedství lednického zámku (délka 92 metrů, šířka 13 metrů a výška 7,5 metru) s podzemním úložištěm tropických rostlin z parku, byl ve své době obdivovaným technickým a architektonickým dílem.

Ing. PAVEL JUŘÍK